

204

Jaargang 2016

3D-Bulletin

Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie

INHOUDSOPGAVE

04 Redactioneel

- 04 3D-Bulletin 204
Dennis Boersma

06 Verenigingsnieuws

- 06 Verslag van de 182^e verenigingsdag (Open Dag) 26 september 2015
Roland De Raeve, Dennis Boersma
- 08 Verslag van de 183^e verenigingsdag 28 november 2015
Roland De Raeve
- 08 Oproep 5e Internationale 3D Stereo-fotocompetitie Wenen 2016
- 10 Agenda ALV 2016 / Jubilarissen
Het bestuur
- 11 Mededelingen Bibliotheek N.V.v.S.
Sophieke Nijhuis-Bouma

12 Verenigingsdagen

- 12 Routebeschrijving 't Visnet Ledenmutaties / N.V.v.S. e-groep
Jan Broeders
- 13 Programma verenigingsdag 184 en 185 Verenigingsdata 2016
John Klooster

14 Driedimensionaal

- 14 Stereofotocompetitie 2015
Dennis Boersma
- 34 The making of... 3D time-lapse reeksen (deel 2) *Gert-Jan Wolkers*
- 35 18e DGS-Kongress te Weimar
Deutsche Gesellschaft für Stereoskopie
- 36 StereoRename
Dennis Boersma
- 37 It was forty years ago today...(2)
Harry zur Kleinsmiede
- 44 Een toegift van Koo Ferwerda
Harry zur Kleinsmiede
- 46 3D foto-expositie Brederodejaar 2016 Lezing Panorama Mesdag
Job van de Groep
- 50 Bij het overlijden van NVvS-lid Jan Worst
Hugo de Wijs
- 53 Impressie van het ISU-congres 2015
Willy & Willebrord Dorresteyn, Dennis Boersma

58 Content / Wegwijzer

59 Vraag & Aanbod

Foto voorpagina:
"Boeddha"
Dennis Boersma

Foto achterzijde:
"Onderwateropname"
Menno Bakker

Redactioneel

3D-Bulletin 204

Het nieuwe jaar is al weer een paar dagen oud als ik dit schrijf. Om te zorgen dat het 3D-Bulletin vóór de eerstvolgende verenigingsdag bij u in de bus ligt dient dit nummer op de eerste werkdag van het nieuwe jaar bij de drukker te liggen. Deze pagina is meestal het laatst te maken onderdeel van het 3D-Bulletin. Alle overige teksten zijn al geplaatst. Sophieke heeft de teksten gecontroleerd op spelling en grammatica (deze pagina dus uitgezonderd). En de foto's zijn van een kader voorzien en netjes geplaatst.

Dit is weer een zeer fotorijk nummer. Niet zo zeer omdat het aanbod van kopij laag was (ik heb al wat naar het volgende nummer door moeten schuiven), maar omdat de geplaatste artikelen van veel mooie foto's voorzien zijn. Zo is er natuurlijk het verslag van de stereofotocompetitie waarbij ik weer alle ingezonden foto's heb geplaatst. Zo kunnen ook diegenen die in november niet naar Huizen konden komen een indruk krijgen van de kwaliteit en variëteit van de inzendingen.

Ook is Harry zur Kleinsmiede weer in zijn dia-archief gedoken en heeft daar een prachtige serie stereodia's over Indonesië gevonden. Als toegift heeft hij daar ook een aantal stereofoto's uit Indonesië van Jac. G. (Koo) Ferwerda bij gedaan.

Zo ziet u, een mooie stereofoto is tijdloos en hoeft niet van recente datum te zijn voor opname in het 3D-Bulletin. Als u er ook nog een korte en interessante toelichting bij heeft dan is dat helemaal mooi.

Zo haalt Hugo de Wijs herinneringen op aan het vorig jaar overleden NVvS-lid en oogspecialist prof. dr. Jan Worst. Hugo heeft hem bijgestaan bij maken van stereofoto's van oogoperaties en bij stereoprojectie van deze foto's op conferenties. Een paar van deze foto's zijn bij het artikel geplaatst. Interessant maar wel een beetje bloederig.

In de recente historie ligt het ISU-congres te Busan. Ondanks de wat beperktere opkomst

dan bij de congressen in Europa was het een geslaagde bijeenkomst met veel bekenden van over de hele wereld. Willy en Willebrord Dorresteyn hebben de basis voor het verslag geleverd dat ik alleen met nog wat details hoefde af te maken. We hebben er ook een gezamenlijke foto-impressie van gemaakt.

Gert-Jan Wolkers heeft een aanvulling geschreven op zijn time-lapse artikel in het vorige 3D-Bulletin. Dit keer over het maken van een time-lapse reeks met een videocamera.

Feico Nater maakte mij attent op zijn (gratis beschikbare) programma StereoRename. Met dit programma is het heel makkelijk om de namen van fotobestanden aan te passen. Zoals de naam van het programma al doet vermoeden zitten er met name slimme functies in voor stereofotografen. Ik heb een kort overzicht van de mogelijkheden opgenomen. Bij het programma is een veel uitgebreidere handleiding beschikbaar.

Job van de Groep doet verslag van zijn bijdrage aan het Brederodejaar 2016. In het kader hiervan vindt er in het eerste kwartaal van 2016 een 3D foto-expositie plaats in Vianen waar hij stereofoto's voor heeft aangeleverd. Tenslotte maak ik u nog attent op de mogelijkheid tot deelname aan de 5e Internationale 3D Stereofotocompetitie Wenen 2016 en het 18e DGS-Kongress te Weimar (**verenigingsdag 185 is een week verschoven!**).

Een voorspoedig 2016 en hopelijk zie ik u op de Algemene Ledenvergadering op 23 januari. Voor nu weer veel lees- en kijkplezier.

Dennis Boersma

Verenigingsnieuws

Verslag van de 182^e verenigingsdag (Open Dag) 26 september 2015

Ik kan niet beter beginnen dan met de woorden van Jan Broeders: "Trots mogen we terugkijken naar een geslaagde Open Dag 2015. Een enthousiast publiek met echte belangstelling voor de 3D projecties en demonstraties. We hebben 7 nieuwe leden mogen noteren voor de jaren 2015 en 2016".

De meeste presentaties op het programma van een Open Dag zijn reeds vertoond en gekozen voor hun hoog kwalitatief niveau. Ik beperk me hierna tot de nieuwe bijdragen.

Damir Vrancic (gedurende 2012-2013 ISU President) uit Slovenië was samen met Gert-Jan Wolkers naar Huizen gekomen en vertoonde de prachtige video's "Postcards from South Tuscany", "Impressions from Iceland" en "Carnival of Venice".

Gert-Jan liet buiten zijn eerder vertoonde series ook "1453" zien. De titel sloeg op de val van Constantinopel, uitgebeeld in een "Panorama" in Istanboel. De "soundtrack" bestond uit indrukwekkend kanongebulder.

In maart zagen we al van Manfred Jägersberg spectaculaire beelden opgenomen met de grote telescoop in Chili. Nu was de zon aan de beurt in "Sunny" en botsingen tussen sterrenstelsels in "Galaktische Kollisies".

Wolken zagen we al in de ook eerder vertoonde serie van Luk De Rop en nu ook in "Clouds" van Matsuji Suto. Er waren snel bewegende wolkenformaties te bewonderen. Ik kon er niet uit concluderen of het een versnelde video was of een "time-lapse" techniek, zoals Gert-Jan die toepast.

Mooie natuur kwam volop aan bod in "Harz", een nationaal park in Duitsland, van Jan Menzinga en "Drentsche Aa", een romantisch kronkelende beek, van Jos Post. Dit laatste onderwerp had ook Jan al behandeld in mei 2013.

Fraaie fotografie van Rik van Schagen was naast zijn eerder vertoonde "Borealis" ook te zien in zijn "Project Timmerhuis".

Jaap Karman, bekend van zijn interessante video's, liet nu "Steltlopers Koopgoot" zien.

Roland De Raeve

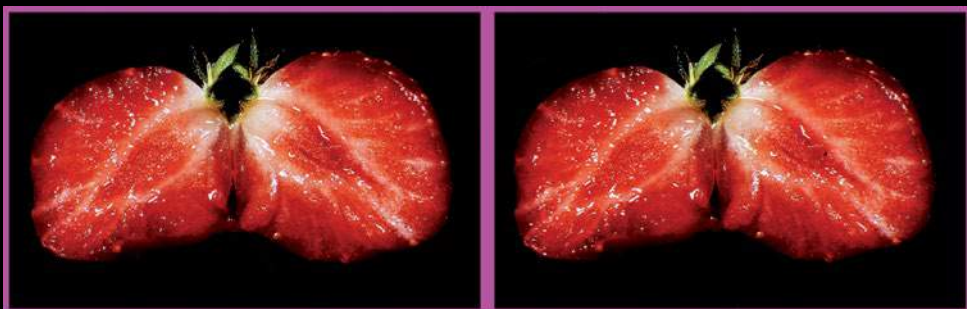
Op de Open Dag waren er naast de vertrouwde tafels met allerlei stereofotografie gerelateerde spullen van Hugo en Jeroen de Wijs en van Ronald Schalekamp dit jaar weer eens demonstraties door leden. Pieter van Hout en Frank Spee zijn zelf actief bezig met VR-brillen en 3D tablets. Ze lieten in de hal op de begane grond zien wat er op dit moment op dit gebied te krijgen is. Pieter had ook twee kennissen (Jan en Gerrit) meegenomen, die gespecialiseerd zijn in het 3D filmen van insecten. Gerrit heeft een Sony 3D camera met een eigen geslepen lens erop gemonteerd, waarmee hij deze insecten zeer groot in 3D met een heel goede scherpte/diepte kan filmen. Insecten van nog geen 0,5 mm groot bewogen beeldvullend in 3D op een TV-scherm.

Bij deze wil ik iedereen die zich heeft ingezet voor de Open Dag nogmaals hartelijk bedanken. Zoals aan het begin van het verslag van Roland aangegeven is de Open Dag belangrijk voor het op peil houden van ons ledenbestand.

Dennis Boersma

"Macro" door Roland De Raeve

7

Verslag van de 183^e verenigingsdag 28 november 2015

In het ochtendprogramma zagen en hoorden we een heel interessante uiteenzetting van Dr. Anton Koning over "Medische 3D visualisatie". Voor de details verwijs ik naar het 3D-Bulletin nr. 203, pagina 23.

Na de lunchpauze mochten we genieten van de mooie plaatjes ingezonden door de deelnemers aan de "Stereofotocompetitie 2015". Ook hier maak ik het me gemakkelijk en verwijs ik naar de bijdrage van Dennis daarover op pagina 14 in dit 3D-Bulletin.

In "Dia's van Leden" liet Sander Kiesel beelden zien van het lichtspektakel in Amsterdam. Ook Job van de Groep vertoonde wat opnamen over verscheidene onderwerpen. Van Job zagen we ook "Daar bij die molen" met een gezongen versie van het gelijknamige lied. Heel leuk: iets typisch Nederlands.

Rik van Schagen presenteerde twee series over "France", waarin we mooie beelden zagen van verscheidene plekken in Frankrijk, met bijpassende liederen op de "klankband".

Hugo de Wijs en Wim van Keulen vertoonden "Flying Dutchman" met fraaie luchtopnamen.

Van Gert-Jan Wolkers zagen we "Memento Mori", een oude begraafplaats in een herfstachtige omgeving, met aangrijpende muziek.

"Nienoord" van Jos Post gaf een goed overzicht van een van de meest veelzijdige landgoederen van Nederland, met oude bossen en Groningse landerijen.

De deelnemers van het ISU-congres in Busan lieten zien hoe gezellig het was in "Korea". Ikzelf was heel geïnteresseerd want jammer genoeg heb ik het congres moeten missen.

Jaap Hos heeft in "WO I" op een heel kundige manier oude foto's gescand en aangepast voor de projectie. Interessant om te weten is dat het boek met de foto's te lenen is bij onze bibliotheek.

Jaap van Loon illustreerde stemmige muziek met beelden van een zompig herfstachtig gebied in "The Drowned Woods".

De video's "Atomium" en "Short Movies" waren van Jaap Karman.

Ondergetekende vertoonde een 2e versie van "Love" (zie de pagina hiernaast voor een impressie).

Roland De Raeve

5e Internationale 3D Stereofotocompetitie Wenen 2016

U wordt door de **Photographische Gesellschaft (phg) in Wien - Sektion Stereo** uitgenodigd deel te nemen aan deze stereofotocompetitie.

U kunt foto's inzenden tussen 1 januari en 1 april 2016.

Op 30 mei 2016 wordt de uitslag bekend gemaakt.

Geaccepteerde foto's zullen geprojecteerd worden op internationale stereocongressen in o.a. Oostenrijk en Duitsland. Van de 15 beste foto's wordt door Geocarto International een lenticulaire afdruk gemaakt voor tentoonstellingen in Oostenrijk en Hong Kong.

Voor verdere details en voorwaarden zie: <http://www.3dimensionale.at/>

"Love" door Roland De Raeye

9

"Algemene Ledenvergadering 2016"

Zaterdag 23 januari 2016 te Huizen

1. Opening door de voorzitter.
2. Vaststellen van de agenda.
3. Verslag ALV 2015 door de secretaris.
4. Ingezonden stukken.
5. Jaarverslag 2015 door de secretaris.
6. Jaarverslag 2015 door de penningmeester.
7. Verslag van de kascommissie.
8. Begroting voor het jaar 2016 door de voorzitter.
9. (Her)verkiezing van de kascommissie.
10. Toekomstplannen bestuur door de voorzitter.
11. Bestuurswisselingen.
12. Uitreiken "Gouden speldjes" voor 25 jaar lidmaatschap.
13. Erelidmaatschap.
14. Rondvraag.
15. Sluiting.

*Het verslag van de ledenvergadering van 2015 en de aanvullende financiële verantwoording zal vanaf 10 uur in de zaal ter voorbereiding voor u beschikbaar zijn.
Het verslag van de ledenvergadering van 2015 staat ook in 3D-Bulletin 202.*

"25 jaar lid in 2015"

De Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie eert haar trouwe leden door bij een lidmaatschap van 25 jaar een gouden speld te overhandigen. Het is gebruikelijk om de jubilarissen uit te nodigen om de gouden speld tijdens de algemene ledenvergadering te laten uitreiken door onze voorzitter.

De jubilarissen in 2015 (lid geworden in 1990) zijn de volgende leden:

H. Damen

F.J.D. Dirksen

J. Koole

J.L.B. Krabbe

B. Mollema

J.H. van Tuyn

J.R. de Vries

M.A. de Vries

B. Weeber

R. Verhoeven

De lijst van jubilarissen wordt met zorg samengesteld. De gegevens voor het samenstellen van deze lijst worden gehaald uit onze ledenadministratie. Ondanks onze zorgvuldigheid kan het voorkomen dat u ten onrechte niet op deze lijst voorkomt. Daarvoor bij voorbaat onze excuses. Indien u vindt ook in aanmerking te komen voor onze jubileumspeld voor 25 jaar lidmaatschap geeft u dan onze ledenadministrateur daarvan een bericht (zie pagina 2 voor contactgegevens).

Jan M. Broeders
penningmeester NVvS

Mededelingen Bibliotheek N.V.v.S.

Onder de naam Stereoscopy verschijnt vier keer per jaar het bulletin van de International Stereoscopic Union (ISU).

Stereoscopy nr. 104 (4e kwartaal 2015) is voor een groot deel gewijd aan het ISU-congres 2015 in Busan (Korea). In 36 stereo-foto's en één anaglif wordt een impressie gegeven van dat congres. Van de NVvS-leden die het congres bezochten, staat Job van de Groep op een van de stereoparen!

Daarnaast wordt het computerprogramma Helicon Focus beschreven, waarmee het mogelijk is om in combinatie met het programma Helicon 3D Viewer stereoscopische beelden te construeren. De inhoud van dit artikel deed me sterk denken aan de presentatie met 3D beelden door dr. A. Koning aan het begin van onze verenigingsdag op 28 november jl.

Evenals het 3D-Bulletin van de NVvS bevat ook Stereoscopy volop mooie stereoafbeeldingen, dit keer uit New Zealand.

Al met al nodigt Stereoscopy zeker uit tot lezen en kijken en de nummers van Stereoscopy zijn te leen bij de NVvS-bibliotheek.

SOPHIEKE NIJHUIS-BOUMA
Bibliothecaris

Mentor-Leerling oproep

Een van de doelstellingen van de vereniging is het uitwisselen van kennis en ervaring tussen de leden. Dit kan tijdens de pauzes op de verenigingsdagen in Huizen of op de bijeenkomsten van de Regio's. Maar zit je met een acute vraag over bv. het gebruik van een computerprogramma zoals SPM, COSIMA, WINGS, PtE, ..., dan zou je graag direct contact willen hebben met iemand met kennis op dat gebied.

Zoekt u hulp op specifieke gebieden, bv. het inramen van stereoparen met StereoPhoto Maker, het verbeteren van foto's in Photoshop of het maken van een show of wilt u uw kennis en ervaring met medeleden delen, neem dan contact met mij op. Dan zal ik zo goed mogelijk proberen u met elkaar in contact te brengen.

Voor zowel mentor als leerling geldt: het is uw hobby dus het moet voor beiden leuk blijven. Mocht het dus niet 'klikken' tussen mentor en leerling dan moet dat zonder problemen aangegeven en geaccepteerd kunnen worden.

Dennis Boersma / voorzitter@stereofotografie.nl

Hoe komt u in 't Visnet te Huizen?

Met de **auto** vanuit Amsterdam of Amersfoort over de A1. Afslag Huizen nemen. Na het passeren van de gemeentegrens bij het tweede stoplicht naar rechts. Na 100 meter links afslaan. Alvorens de De Ruyterstraat in te gaan, kunt u uw auto al parkeren.

Openbaar vervoer: Neem vanaf station Naarden-Bussum de regioline bus 100 richting Blaricum (vertrekt op het hele en halve uur, reistijd 12 minuten). Uitstappen halte Prins Bernhardplein te Huizen. Loop richting de ING Bank (50 m links), alwaar u rechtsaf de De Ruyterstraat inloopt. 't Visnet bevindt zich na ongeveer 80 m aan de linkerzijde.

Het adres van Zalencentrum 't Visnet: De Ruyterstraat 7, 1271 SR Huizen.
Telefoon: 035-5253777

Ledenmutaties

Nieuwe leden:

Jorieke Kroeze, Zeewolde
Ralf Fienert, Münster
Karel Gillissen, Wageningen
Alfred Lelieveld, Zoetermeer
Ilse Mater, Naarden
Toon de Wit, Rijsoord
René Vonk, Breda
Frans van de Kamp, Sappemeer
Nico van Geemert, Westervoort
J.F. van Rietschoten, Den Haag

Ereleden:

Henk Reijnders
Hugo de Wijs
Klaas Zuidersma
Jaap van Loon
Johan Steketee
Gert-Jan Wolkers

Verhuisd:

Jan Menzinga, Hoogezand
Jeroen Nauta, Rotterdam
Henk Gjaltema, Pijnacker

JAN M. BROEDERS
LEDENADMINISTRATEUR
N.V.v.S.

Word lid van de N.V.v.S. e-groep !

Sedert juni 2009 bestaat de "nvvs e-groep". De e-groep heeft als doel informatie sneller naar de leden te krijgen en ook de onderlinge communicatie tussen de leden te bevorderen. Zo wordt het mogelijk om tussen het verschijnen van de 3D-Bulletins door zaken als interessante 3D activiteiten bekend te stellen. Word dus snel lid! Hoe is dat mogelijk?

1. Ga naar www.yahogroups.com.
2. In de zoekbox "nvvs" intypen.
3. Klik op het blauwe veld aan de rechterzijde waarop staat "Join this Group!".
4. Volg de verdere aanwijzingen.

Voor de duidelijkheid: Alleen N.V.v.S. LEDEN kunnen lid worden van de e-groep.

Verenigingsdagen

Programma verenigingsdag 184 en 185

Zaterdag 23 januari 2016

11.00 uur: Opening door de voorzitter.

11.05 uur: **ALGEMENE LEDENVERGADERING (ALV) 2016.**

12.00 uur (of later): Lunchpauze.

13.30 uur: **DIGITAAL BLOK 1.**

14.15 uur: Theepauze.

14.45 uur: **DIGITAAL BLOK 2.**

15.30 uur: Sluiting door de voorzitter.

De invulling van de projectieblokken wordt een aantal dagen van tevoren gepubliceerd op de website van de NVvS: <http://www.stereofotografie.nl>

Bijdragen voor de verenigingsdagen dienen tijdig te worden ingeleverd bij John Klooster.

Neem voor de wijze van versturen van grote bestanden contact op met John (zie pagina 2 voor contactgegevens).

Zaterdag 2 april 2016

11.00 uur: Opening door de voorzitter.

11.15 uur: **DIGITAAL BLOK 1.**

12.00 uur: Lunchpauze.

13.30 uur: **DIGITAAL BLOK 2.**

14.15 uur: Theepauze.

14.45 uur: **DIGITAAL BLOK 3.**

15.30 uur: Sluiting door de voorzitter.

JOHN KLOOSTER
PROGRAMMASAMENSTELLER

N.V.v.S. - verenigingsdata 2016

Zaterdag 23 januari 2016 (**ALV**), Zaterdag 2 april 2016, Zaterdag **4 juni** 2016,

Zaterdag 24 september 2016 (**OPEN DAG!**) en Zaterdag 26 november 2016.

Driedimensionaal

Geachte lezer,

Dank voor uw interesse in dit 3D-Bulletin. Het 3D-Bulletin is het blad van, voor en door de leden van de Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie.

In de secties Verenigingsnieuws en Verenigingsdagen worden de leden op de hoogte gehouden van nieuws en activiteiten van de vereniging. Hieronder vallen onder andere verslagen van de Algemene Ledenvergadering en de landelijke verenigingsdagen, aanwinsten van de bibliotheek en de data van de landelijke verenigingsdagen.

In de sectie Driedimensionaal staan artikelen met betrekking tot stereofotografie in zeer brede zin. Dit zijn educatieve artikelen over stereofotografie en waarneming van diepte, met theoretische achtergronden en praktische toepassingen. Maar ook de ervaringen van de leden met het uitoefenen van hun hobby. Verder bevat deze sectie beoordelingen van de nieuwste apparatuur en software voor het maken en weergeven van stereofoto's en -video's. De inhoudsopgave op pagina 3 zal u een indruk geven van de variëteit.

Daarnaast bevat het blad in alle secties natuurlijk ook vele door de leden gemaakte stereofoto's.

3D-Bulletin

Een significant deel van de contributie van de leden gaat naar het maken van dit 3D-Bulletin dat in kwalitatief hoogwaardige papieren vorm onder de leden verspreid wordt. Daarom kunnen we dit 3D-Bulletin niet zomaar gratis in digitale vorm ter beschikking stellen. Wij hopen op uw begrip hiervoor.

Volledige versies van het bulletin zullen met een jaar vertraging op de website van de vereniging geplaatst worden. Van recente nummers van het 3D-Bulletin wordt een versie geplaatst waarin de sectie Driedimensionaal vervangen is door de tekst die u nu leest.

Vindt u het jammer dat u de sectie Driedimensionaal van deze uitgave van het 3D-Bulletin niet kan lezen? Overweeg dan lid te worden van onze vereniging (zie onze website voor details). U krijgt het 3D-Bulletin dan driemaal per jaar thuisbezorgd. Verder geeft het lidmaatschap toegang tot onze verenigingsdagen waar de leden onderling hun ervaringen uitwisselen en genieten van hoogwaardige 3D-projectie van stereo-opnames van de leden. Wilt u eerst eens vrijblijvend kennismaken, bezoek dan onze Open Dag in september of meldt u aan bij de voorzitter of de penningmeester met het verzoek om een reguliere verenigingsdag als introducé bij te mogen wonen.

Heeft u interesse in de stereofotografie (het zelf maken van stereofoto's en/of genieten van het kijken naar stereofoto's) dan hopen wij u als lid van onze vereniging te mogen verwelkomen.

Namens de Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie,

Dennis Boersma
Voorzitter

ps.: Bent u reeds lid van de vereniging en wenst u het 3D-Bulletin in digitale vorm te ontvangen om het op uw pc of tablet te lezen stuur dan een verzoek hiertoe per e-mail aan: voorzitter@stereofotografie.nl

COPYRIGHT © NEDERLANDSE VERENIGING VOOR STEREOFOTOGRAFIE, REG.NR. V 40407102
K.V.K. TE 'S-GRAVENHAGE, ISSN 1382-0974

